

Signalizácia

Mory sú považované za nebezpečných motýľích škodcov poľnohospodárskych plodín. Vyskytujú sa na celom území Európy. Najčastejšie poškodzujú kapustovú zeleninu z rodu *Brassica* (kapusta, kel, karfiol, kaleráb a brokolica). Pozornosť zameriame na moru kapustovú (*Mamestra brassicae*), moru gama (*Autographa gamma*), moru kelovú (*Lacanobia oleracea*), moru bavlňikovú (*Helicoverpa armigera*) a moru čiernosrpkovú (*Xestia c-nigrum*).

Húsenice **mory bavlňikovej** dokážu napadnúť mladé plody rajčín, kde sa zavŕtavajú. Na kukurici dokážu napadnúť klasy, kde sa živia vyvíjajúcim sa zrnom.

Motýľ **mory kapustovej** je dlhý 20 mm a v rozpätí krídel dosahuje asi 45 mm. Je tmavohnedej farby, zadný pár krídel je jasnejšej farby, hnedý bez kresby. Pri odpočinku má krídla strehovito zložené. Vajíčka škodcu sú pologuľovité, ich povrch je lúčovito rebrovitý, najprv sú biele, neskôr sivé. Húsenica je dlhá asi 40 mm, pomerne hrubá, premenlivej farby, najprv zelená, neskôr hnedá, na chrbtovej strane má 3 jasnožltkasté pásy a pozdĺž bokov 2 žltopopulavé pásy. Kukla je bronzovej farby. Prezимуje v štádiu kukly v pôde. Motýle vylutujú koncom mája až začiatkom júna. Samičky kladú vajíčka na spodnú stranu listov rozličných druhov rastlín. Vyľahnuté húsenice najprv žerú hromadne na spodnej strane listov. Neskôr prechádzajú aj na susedné hostiteľské rastliny, kde na listoch vyhrýzajú nepravidelné otvory a chodbičky vo vnútri zavíjajúcich sa hlávok kapusty a v ružiciach karfiolu. Dospelé húsenice schádzajú do hornej vrstvy pôdy, kde sa zakukľujú. Z časti kukiel vylutujú v auguste motýle, ktoré kladú vajíčka pre vývoj druhej generácie. V našich podmienkach prezimúva súčasne prvá aj druhá generácia škodcu.

Poškodenia vznikajú najčastejšie od obdobia zavíjania sa hlávok kapusty až do neskorej jesene. Vtedy možno pozorovať na listoch oválne nepravidelné otvory a chodbičky medzi listami. Húsenice žerú večer, keďže cez deň sa ukrývajú v hlávkach kapusty alebo v ružiciach karfiolu, ktoré znečisťujú svojimi výkalmi. Škodlivejšia je druhá generácia škodcu.

Preventívne sa odporúča zničiť burinu a pozberové zvyšky hostiteľských rastlín hlboko zapracovať do pôdy, čím sa zničia kukly a nakladené vajíčka. Na menších plochách pomôže aj mechanický zber húseníc alebo likvidácia nakladených vajíčok. Prahom hospodárskej škodlivosti je výskyt húseníc mory kapustovej a mlynárika kapustového dohromady aspoň na 10 % rastlín, pri karfirole na 5 % rastlín, pričom sa hodnotí 50 rastlín. Premnoženie podporuje teplé a suché počasie. Povolené prípravky účinkujú aj proti **mlynárikovi kapustovému**. Staršie vývojové štádiá húseníc mlynárika kapustového (*Pieris brassicae*) v silne zamorených kapustových poliach môžu spôsobiť, že zostanú iba hlavné listové žilky na liste.

Na chemickú ochranu sú povolené prípravky na ochranu rastlín určené pre profesionálneho používateľa:

- Affirm (emamectin): mora bavlňiková, mora gamma, mora kapustová, mora čiernosrpková, mora kelová a mlynárik kapustový;
- Cosayr (chlorantraniliprole): všeobecne húsenice, mora bavlňiková;
- Decis Forte, Delta Expert (deltamethrin): všeobecne húsenice a mora bavlňiková;
- Decis EW 50, Decis Protech, Delta EW 50, Dinastia, Dinastia Expert, Dinastia Forte, Depict (deltamethrin): húseničky môr a mlynárika kapustového;
- Delmetros 100 SC, Deltik 100 SC, Dethrin 100 SC, Koron 100 SC (deltamethrin): všeobecne mory, mora kapustová, mora bavlňiková, mora gama a mlynárik kapustový;

- Decis Expert 100 EC (deltamethrin): - húsenice motýľov, mora bavlňiková,
- Fortenza 600 FS (cyantraniliprole): mora bavlňiková;
- Gazelle Liquid, Kachikoma SL, Yoroï SL, Mospilan Mizu 120 SL (acetamiprid): mora bavlňiková;
- Sivanto Energy (deltamethrin a flupyradifurone): mora bavlňiková;
- Nuyard, Patriot (deltamethrin): mora bavlňiková;
- Mimic (tebufenozide): všeobecne húsenice motýľov a mora bavlňiková;
- A-cypermethrin-II, Ciperkill Max, Cyperkill Max, Cythrin Max, Rafan Max, RWA Protector Max, Supersect Max, Sweep (cypermethrin): húsenice a mora gama (húsenice);
- Cyperfor 100 EW, Sherpa 100 EW (cypermethrin): všeobecne húsenice;
- Karathe Zeon 5CS, Karate Zeon 050 CS, Karate Zeon 5 CS, Kusti, Ninja Zeon 5 CS, Sentinel, Vaztak Pro (lambda-cyhalothrin): mlynárik kapustový a mora kapustová;
- Nexsuba (spinosad): mora kapustová a mlynárik kapustový;
- Azatin EC (azadirachtin): mory;
- Scatto (deltamethrin): húsenice;
- Tricholet (so živými makroorganizmami *Trichogramma brassicae*): mora bavlňiková;
- Carpocapsae-System (so živými makroorganizmami *Steinernema carpocapsae*): mory aj v MB;
- Agree WG (*Bacillus thuringiensis* ssp. *aizawai* kmeň GC-91): húsenice motýľov;
- Dipel DF, Lepido (*Bacillus thuringiensis* subsp. *kurstaki* kmeň ABTS-351): húsenice motýľov.

V malospotrebitel'skom balení (MB) vhodné pre záhradkárov do záhrad sú povolené prípravky na ochranu rastlín:

- Karate Zeon 5 CS (lambda-cyhalothrin): mlynárik kapustový, húseničky môr;
- Samuraj iba v MB (lambda-cyhalothrin): húseničky môr a mlynárik kapustový;
- Spintor aj v MB (spinosad): mora kapustová a mlynárik kapustový;
- Sanium Ultra iba v MB (deltamethrin): húseničky môr, húsenice mlynárika kapustového;
- Sanium Ultra AL iba v MB (deltamethrin): cicaví a žraví škodcovia (možné využiť na mory a mlynárika kapustového);
- Benevia aj v MB (cyantraniliprole): húsenice;
- Vermifix, Prípravok na ochranu stromov v kelímku iba v MB (polyolefíny): húsenice, larvy a dospelé štádia hmyzu;

- Lepinox Plus aj v MB (*Bacillus thuringiensis kurstaki* kmeň EG 2348): mora bavlníková;
- Trichoplus aj v MB (so živými makroorganizmami *Trichogramma pinto*i a *Trichogramma evanescens*): mora bavlníková, mora kapustová a mora kelová.

Pre správne použitie všetkých menovaných prípravkov je dôležité sa riadiť pokynmi, ktoré sú uvedené na etikete konkrétneho autorizovaného/povoleného prípravku na ochranu rastlín.

Ing. MAROŠ LUČAJ, ÚKSÚP - Odbor ochrany rastlín

20.07.2026